

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Áprilisi ünnep.

— április 12.

A kutya sem hederített a tegnapi nemzeti ünnepre. Nem tartja ezt ünnepnek egyetlen igaz magyar ember se, az is bolond volt, aki csinálta.

A Kossuth Lajos temetéséről önző számítással elmaradt hazafiattalan házelnök egyik legrikítóbb tévelygése volt miniszterelnök korában ennek a napnak nemzeti ünneppé erőszakolása.

Micsoda nagy dolog történt e napon? A nemzet által alkotott 48-iki törvényeket e napon látta el a szükségszerű szentesítési záradékkal V. Ferdinánd király, biztosítván az ország karait és rendeit arról, hogy minden ezen törvény-cikkelyekben foglaltakat mind ő maga megtartja, mind pedig minden más hívei által megtartatja.

A legelső, aki e törvényeket megszegte, tiszteletben nem tartotta: maga V. Ferdinánd király volt. Törvénytelen, esküszegő módon ott hagyta a trónt, zsarnok ült abba alkotmányellenesen, ki tüzzel

és vassal fordult a nemzet ellen, hogy jogaiból erőszakosan kiforgassa s midőn saját ereje a magyar nemzet hősi ellenállásának megtörésére silánynak bizonyult: idegen hatalom szégyenletes segítségével fojtotta el a magyarság törvénybe iktatott jogait.

Szabadságunkért, alkotmányunkért félistenek módjára küzdő hős honvédek ezrei hullottak el a csatateren; nemzetünk legjobbjai véreztek el az idegen segedelemmel felülkerekedett gyáva gyilkosok által felállított borzalmas mészárszékeken.

Ennek az örökké sajnó emlékek siri réme ébred föl minden magyar ember lelkében ezen a napon, a nemzetünk szabadságát s törvényes jogait lábballal tipró zsarnokság örök szégyenét képező évfordulón.

Ki tiszteli 1848. április 11-ike emlékezetét? Én nem tiszteltem. Nem találok rajta semmi tisztelni valót.

S ha ünnepet lehet ülni ezen a napon, akkor az csak gyász-ünnep lehet.

A gyász és szomorúság nagy-

péntekje, hogy oly tehetetlen elmebeteg uralkodóval verte meg az Isten bosszuálló haragjában ezt a porig alázott szerencsétlen nemzetet, ki megerősítette ugyan a nemzet örök dicsőségét képező 48-iki törvényalkotást, de aztán félre is dobta, meg is szegte azokata szentesített törvényeket. S ehhez a szomorú és gyalázatos emlékekhez legyen fűzve a negyvennyolcadiki nemzeti újjáalakulás megünneplése? Ez legyen a mi szabadság-ünnepünk, mely csak a zsarnokság legszembe-szökőbb nemzetellenes bűnét idézi emlékezetünkbe.

Bolond volt, aki ezt a szürke napot nemzeti ünneppé tette: az is bolond volna, aki megtartja, ha nem kénytelen vele.

De hál' Istennek, erre kötéllal se tudnak fogni senkit se. S pár év alatt bebizonyult, hogy az április 11-iki ünnepre nem hederít a kutya sem.

Vissza kell csinálni.

Ha már mindenáron áprilisi ünnepet akarnak, a 48-as törvények szentesítőjére való tekintettel talán inkább április elsejére kellene azt át-

Haman és Eszter.

Idyll.

Irta: Sacher Masoch.

Fordította: Bíró Irén.

— Lásd, Eszter, Isten nem hagyott el minket, szólt a vak, ez nem más, mint Éliás próféta, ő látta könnyeidet és eljött, hogy megajándékozzon bennünket a Schuscham Purimra.

— Igen, atyám, ez nem más, mint Éliás próféta.

Mindketten imádkozni kezdtek.

— De ha már itt van nálunk és látja nyomorunkat, kezdé Eszter, miért nem hoz meleg ruhát és cipőt is apámnak?

— Minek nekem a meleg ruha, — szólt Tóbiás mosolyogva, van már meleg szobám, de te, gyermekem, neked hóban és fagyban is rongyos cipőben és vékony ruhában kell járnod.

— Ne kívánj oly sokat, apám, hallgattatta el Eszter, hiszen van egy meleg kendőm is.

— Ha Éliás próféta akarja, viszonzá a vak ingerülten, úgy járhat, mint egy

hercegnő; ha ő akarja ezobolyprémesen járhat.

— De apám.

— És ha már kérünk, akkor igazán jól kérjünk és én ezobolyprémes bundát kérek számodra.

— Apám, megharagszik és a fa el fog tünni.

— No, hát ne legyen ezoboly, csak hogy mégis prémes bunda legyen.

— Minek? Ugyan gondold meg.

— Legyen hát csak egy kabát prémmel bélelve, hogy meg ne fázzál.

A jószívű Laktef Wilna mindent halott, titokzatosan nevetett, ismét ide-oda futkosott a falábakon és sok ablakon betekintett a hosszú orru Haman és ahol csak lehetett, benyult az ablakon és összeszedett mindent, amire csak Éliás prófétának szüksége volt. Winkenfeld zsidó boltajtóján egy pár piros házicipő függött, melyet az egy nemestől vett meg. Haman minden kérdés nélkül magával vitte.

A gazdag Veigelstocktól egy fekete atlasz kaftánt vitt el, Freudenthal leányaitól egy pár új cipőt és egy ruhát. De a prémes kabát? Szerencséje volt, hogy Zuckerspitz asszonyhoz bevonult az álarcos

sereg és most „tschaj“-t ittak, táncoltak és a szép kokett asszony levetette ezobolyprémes bundáját s mivel az ablak csak be volt hajtva, Laktef Wilna csöndesen kinyitotta és a bundát magához vette a székről. Pár perczel később Eszter ablakán kopogtatott.

— Ez ő, suttogá Tóbiás, nyisd ki az ablakot.

Eszter kinyitotta és azután a kályha háta mögé szaladt és behunyta szemeit. Mikor ismét fölnezt, már ott volt a kaftán és a bunda, valamint a cipők és a ruha is.

— Apám, kiáltá, mindent hozott nekünk, amit kértünk!

Betette az ablakot, fölhozta a vak atyjának a meleg cipőket és ráadta a kaftánt; ő is felhozta az új cipőt, fölvette a ruhát és nyakába akasztotta Zuckerspitz asszony pompás bundáját.

— Mily boldogság! szólt a vak ember. Most bizonyosan úgy állasz előttem, Eszter, mint egy hercegnő. Jer közelebb hozzám.

És mivel nem láthatta, reszkető kezeivel simogatta végig a bunda bársonyát és a puha prémet és reszketett örömben.

— Ez ezobolyprém, gyermekem, mondá csaknem ijedten, a jó Éliás próféta meghall-

Olcsó bevásárlási forrás

Glück Ede férfi-, női- és gyermek-czipő

áruháza.

Kalap- és uri-divat különlegességek nagy választékban.

DEBRECZEN, Piac-utoza 22. szám alatt, — (kistemplommal szemben)

teni? Én azonban — mint debreczeni ember — magam részéről szivesebben proponálnám április 14-ikét . . .

Benedek János.

Szemétirodalom.

— április 12.

Hogy milyen dicső korszakát éljük mi az irodalmi szabadságnak, annyira ismeretes dolog, hogy közvetlenebb példákat, mint a szemétirodalom felburjánzását, nem is kell említenünk. Szinte beleszédül az ember feje, ha az ugynevezett „antikváriusok“ könyvjegyzékét végig futja.

Rémesebbnél rémesebb czimek hemzsegnak, hogy olvastukra szinte látjuk a tőr villanását, a pisztolylövés fényét és a mérhetetlen kiontott piros vért. De ez még csak hagyján; ezektől a martalóc meséktől ma már csak egy-két vérszegény leány válik holdkórossá; a köznépnek, ha egyszer elolvasta, nincs ideje tovább gondolkozni azok felől. — Szinte nyomtalanul tűnnek el még csak a czimek emlékei is.

Mi nem ezekről az igazi ponyva termékekről kívánunk szólni, hanem azokról a finomabb mezbe burkolt raffinált trágárságokról, melyek — úgy mondják — belepótlák magukat már a szalonok asztalaira is. Ezekről a szirup közé kevert mérgekről beszélünk, melyek biztosabban megölik a szemérmert, mint bárminő prostituált helyzet. Legnagyobb része francia szerzők nevével büszkélkedik, bár gomba módra szaporodik az ezen irányt követő hazai írók tábora is. Azaz, hogy ezeket a rothadt lelkű irodalmi Tertullianuszokat nem illethetjük a tisztos „író“ névvel. Ugy viszonylanak ők az „írókhoz“, mint a kuruzslók, vajákosok a diplomás, képzett orvosokhoz.

Bérbe adott, pocsolva lébe mártott pennájukkal szennyves lelkük még szennyesebb gondolatait emberségükből kivetközötti zng kiadók összevásárolják és sokszor külsőleg tetszetős, csinos formában

gatott és farsangra esobolyprémes bundát nozott neked. Lásd, mennyire szeret bannünket a jó Isten? És ha már ennyi ajándékot hozott nekünk Eliás próféta, hozzon még gyermekemnek egy derék, szép fiatal embert.

— Eszter atya számára tette a kezét.

— Légy csöndesen apám, mert különben még eltűnik minden, olyan csodásan, ahogy jött.

Laktef Wilna benézett az ablakon és amint ott látta Esztert a szép ruhában a pompás bundával, ezt gondolta: milyen szép leány, milyen jó, okos és tiszta lelkű, miért ne találhatna egy férjet?

Eszter mosolygott és így szólt:

— Kinek kellenék én, apám, akinek egy garasa sincs.

— Tudod mit, mondá Tóbiás, próbálj szerencsét a Schuscham Purimon és tégy ki egy hurkot.

— Miért ne, felelte Eszter nevetve, ki megyek az utcára és a férfiak elé hurkot teszek a földre; de ha valami öreg lép a hurokba és meg lesz fogva?

Nevetve tépett ki fényes fekete hajából három szálát, egy hurkot csinált belőle, mi alatt piros ajkai babonás szavakat mormoltak: Laktef Wilna látta, amint a hurkot kötötte s nevetve gondolta: várj csak, a legfürgébb maderat fogod meg a hurokkal. Midőn Eszter vigyázva lépett ki a ház

tizezrenként vetik a közönség közé. A czimek kapósak, a francia szerzők hangzatos, divatos nevei vonzzanak, a tömeg csak úgy kapkodja. Hogyne, hiszen izgató, kaviárizú a tartalom; belepezdül még a vén rué kifáradt vére is.

A kelendőség láttára jobb nevű szolid könyvkereskedők is beszerzik; ott láthatjuk kirakataikban mindenütt. A sajtó pedig — oh igen a sajtó — siet üdvözölni a lélek-nemesítő kitűnő munkákat. Ha a szerző nagyon meztelenre talált vetközni, rá fogják, hogy ime egy igazi verista; ha pedig kissé féken tartotta tollát, akkor csak a szelidebb realista elnevezés illik rája. De mindkét esetben olyan ember, ki korának szellemét megértve nagyot és dicsőt alkotott, midőn munkáját megírta.

És mi ennek a következménye? Az, hogy a félrevezetett, lelküismeretében elaltatott közönség bátran veszi meg és adja felesége, fia, vagy leánya kezébe, hiszen realizmus, legfeljebb verizmus van benne, már pedig a mai reális szellemű világban jó ezekkel a fogalmakkal tisztába jönni.

Elszomorító, de egyúttal megszügyenítő jelenség is ez, amelylyel szemben tétlen kezekkel áll a tisztos irodalom; csak szorul türelmesen hátrább és hátrább. Tehet-e mást, midőn hivatott művelőit, védőit is megrontja ez a verizmus a maga dögletes, kábitó leheletével. Ők is megkísértik, hogy miként is megverisztikusan irni? S ha már egyszer belefogtak, nem is hagyják abba, mert ez sokkal, de sokkal jobban kifizeti magát. Így kerül aztán be ismert nevek és nagy lapok reklámjai révén ez a raffinált méreg a szalonok és polgári szobák asztalaira is.

És jaj annak, ki tiltakozó szavát felemelni merészkedik. Egész tábor zúdul ellene gorombán sértegetve és gunyolva a vakmerőt. Mentseget még jobbiszeműségére hivatkozva sem talál. A jól kezelt méreg pedig eszi marja, rontja a társadalmat és metelyezi az ártatlan lelkeket továbbra is kegyetlen, felsorolhatatlan biztossággal.

Segítség pedig nincs és úgy látszik

elé. Haman leszállott a falábakról, kalapját, nagy orrát és jelmezét átadta barátjának s abban a pillanatban, mikor Eszter kitette a hurkot és félénken visszahúzódott az ajtóba, közeledett Laktef Wilna, belelépett a hurokba és meg volt fogva — és Eszter is, mert ott találta még a kapuba, átölelte karesu termetét és megcsókolta piros száját. Eszter kiszabadította magát karjai közül és fölmenekült a lépcsőn.

A következő reggelen nagy volt a panasz Zuckerspitz asszonynál a bunda, Veigelstocknál a kaftán és a zsibárusnál a czipő miatt; Laktef Wilna megjelent és mindent megmagyarázott.

— Én vittem el a bundáját és egy szegény leánynak adtam, mondá a szép kokettnek és ő azt hiszi, hogy Eliás próféta ajándékozta meg véle, de őn vissza fogja kapni a bundát.

— Nem, nem, tiltakozott a szép asszony, már nem egészen új volt. Őn nagyon jót tett velem és férjem most már új bundát fog venni számomra.

— Eppen így járt a többieknel is, mert a szegények megajándékozása a valóságos zsidók előtt mindig öröm.

Még e nap délelőttjén megjelent Fischthran Tóbiásnál az öreg Wilna és Eszter kezét kérte tőle fia számára.

(Vége.)

nem is lesz sehol mindaddig, míg amalelketlen kiadók ellen akár társadalmi, akár törvényhozási uton erélyes lépés nem történik.

Itt nem a sajtószabadság szent jogairól, de a nyereszkesedés bűnös manipulációiról van, ami ellen lehet és kell tenni.

SZINHÁZ.

Műsor:

Kedden Komlóssy Emma bucsufellépéssel „C“ szünetben: Casanova. Operett.

Szerdán harmadszor: Sursum corda! Szinmű.

Csütörtökön: Katalin. Operett.

Pénteken, először: Takarodó. Dráma.

Szombaton, másodszor: Takarodó.

Vasárnap d. u.: Piros bugyelláris. Nép-szinmű.

Vasárnap este, harmadszor: Takarodó. Dráma.

Komlóssy Emma második fellépése. Lili-t választotta kiváló szubrett vendégünk második fellépéséül. — Ez a klasszikus francia vaudeville hazáján kívül sehol nem oly népszerű, mint nálunk. — Mióta a Népszínház szinpadán Hegyi Aranka kreálta, Judie asszony igazi francia temperamentummal megjátszotta, azóta a „Lili“ a szubrett primadonnának ambíciója, tudásuk és tehetségük próbaköve. A három felvonás négy és mégis egy nő alakját — mindeniket különbözőképen és mindeniket kellően megrajzolni — csak a nagytehetségeknek sikerül.

Komlóssi Emma alakítása minden ízében művészi, új és eredeti. Mint a Népszínház legújabb „Lili“-jének kiváló példák állottak előtte. S a legnagyobb dicséret, amit a művésznőről elmondhatunk az, hogy függetlenül tudta magát az elődök önkénytelenül is szuggéráló befolyásától és ujat és különöset nyújtott.

Az első felvonás Ameliejét rég nem láttuk ilyen fiatalnak, ilyen leányosan közvetlennek. A fiatal asszony „Lili“-ben sok volt a finomság és a diszkrét tartózkodás. A nagymama és az unoka kombinált szerepe sikerült azonban a legjobban. A kettéválasztás, a komolykodás majd fájó lemondás és a pajzán fiatalság között nagyon jó volt és tökéletes hangulatot keltett. Habár a művésznő indispozícióval küzdött, énekszámait kiváló izléssel adta elő és kitartott erős felsőhangjaival frenetikus tapsokat váltott ki a közönségből. A zsufozásig telt ház zajosan ünnepelte a kedves vendéget, aki gyönyörű virágadományokat is kapott. Az időjárás szeszélyét Plinhard személyesítője Mezey is megérezte. Rekedtsége mellett igazán csak kiváló iskolázottságának tudhatjuk be, hogy jól énekelt. — Malattató Saint Hypothese vicomte volt Krémer, jó Bateliére báró Pataky. A kisebb szerepek is jó kezekben voltak. A zenekar bámulatos fegyelmetlenséget tanusított és csak a karmester ügyességén mult, hogy baj nem történt.

(D. I. dr.)

Az uralkodók civillistája.

Egy angol lap érdekes összeállítást tett közzé a világ uralkodóinak évi civillistájáról. E kimutatás szerint az egyes uralkodóknak évi fizetési járandósága, a járandóság nagysága szerint a következő:

	Korona
A török szultán	21.357,710
A porosz király	18.863,155
Az olasz király	14.300,000
Az angol király	8.712,000
Az angol királyi család	3.823,000
A japáni császár	12.200,000
A spanyol király	6.650,000
A spanyol királyi család	2.350,000
A bajor király	6.483,792
A szász király	3.770,086
A szász királyi család	780,076
A belga király	3.135,000
A svéd és norvég király	2.829,689
A württembergi király	2.399,204
A württembergi királyi család	165,076
A badeni nagyherceg	2.220,095
A portugál király	1.898,000
A hesseni nagyherceg	1.598,228
A dán király	1.315,000
A görög király	1.284,000
A hollandi királynő	1.200,000
A weimari nagyherceg	1.152,000
A román király	1.148,000
A szerb király	1.140,000
A meiningeni herceg	473,432
A koburgi herceg	360,000
A oldenburgi nagyherceg	306,000
A montenegrói fejedelem	90,200

Ebben a kimutatásban nem szerepel az orosz császár. Ebből azonban nem kell azt következtetni, mintha az Észak hatalmas uralkodója önkéntes könyöradományokra volna szorulva. Korántsem. Az atyuska civillistája az a földbirtok, amelyet korona-birtokok neve alatt ismernek Oroszországban s melynek terjedelme több mint egy millió angol négyszög mérföld, tehát körülbelül 8-szor akkora, mint Magyarország. Ennek a birtoknak jövedelmeiről nyilvános számadás nem vezetetik, de feltehető, hogy még orosz gazdálkodás mellett is felérnek Rothschild és Rockefeller összetett jövedelmével. Ép így nem ellenőrizhető a persa sah, a kínai és koreai császárok, a siami király és a mecklenburgi nagyherceg jövedelme sem. Ezekben az államokban ugyanis az ország egész jövedelme tulajdonképpen az uralkodóé, aki saját böles belátása szerint juttat belőlük az ország czéljaira.

A kis német uralkodók aránylag magas civillistájának megítélésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy azok államaik modern átalakulásánál összes fekvő birtokaikat, valamint őket megillető személyes jogosítványokat önként az állam birtokába bocsátották sennek ellenértékül kötöttek ki maguknak örökös járadékot.

A kimutatásból az az érdekes tény derül ki, hogy nem a leggazdagabb népek látják el legdusabban uralkodóikat. Így pl. a lista tetején a török szultán áll, aki bizony édes örömet elcsérelné az ő rozoga birodalmát az angol királyéval, aki családostól együtt csak félannyit kap, mint az igazhivők uralkodója. Az angol király civillistája azonban nagyon is meg van kötve és a brit felsége csak másfél millió korona felett rendelkezik szabadon. A többi pénz a parlament határozta szerint az udvartartás pontosan megjelölt czéljaira fordítatik.

A dusszagdag Hollandia bájós uralkodója körülbelül akkora fizetést huz, mint Péter Szerbia szorongatott királya. Igaz, hogy a királynőnek óriási magánvagyon van s édes atyja III. Vilmos maga szuggerrálta a civillista leszállítását ezelőtt negyven évvel.

Norvégország, amely királyát illetőleg körülbelül olyan viszonyban van Svédországgal, mint mi Ausztriával, korántsem gondolkozik olyan gvallérosan, mint mi. A norvég ember azt tartja, hogy ha a királyság fényét főleg Svédország élvezze, fizesse a

nagyobb részt. Így Oszkár király civillistájából 2.178,345 koronát fizet Svédország, míg Norvégia csak 651,344 koronával járul a civillistához.

A mi királyunk a tervezett emeléssel a kimutatás élére kerül. A civillista emeléséről szóló törvényjavaslat indokolása kiemeli, hogy az utolsó évtizedben a megélhetési viszonyok jelentékenyen megdrágultak, ami kissé különösen hangzik, midőn egy huszonkét milliós fizetésről van szó. Ilyenkor, midőn a királyi udvar szorult viszonyairól hallunk, jó, ha emlékünke idézzük Ferenc császár mondását:

— Und wenn der Napoleon mir alles nimmt, so ziehe ich mich zurück, und bleibe doch der reichste Privatier in Europa.

Ez a mondás még ma is áll, mert a császári hitbizomány, a családi alap és a Ferdinánd-féle hagyaték, amelyeket Bécsben a központi császári és családi igazgatóság kezel, a legszerényebb becslések szerint öt-hatszáz millió korona értéket képviselnek s így „az életviszonyok megdrágulása” nem ólomsúlylaval nehezedik uralkodóházunk existenciájára.

Egy takarékpénztár kiraklása.

(Saját tudósítónktól.)

— ápril 12.

Nagyszabású lopás történt a háromszékmegyei Bölön községben. A bölöni takarékpénztár Wertheim-kasszáját a benne levő váltókkal, kötelezvényekkel és az igazgatóság által biztosítékképp letett körülbelül 350 darab részvényvel együtt ismeretlen tettesek ellopták. Az északi oldalon levő egyik ablakból a kemény vasrácsot kifesztették, a téglafalat 50 cm. magasságban levágták és az így támadott részen keresztül, az ablak alá állított szekéren a nagy Wertheim szekrényt, úgy ahogy volt, elemelték.

A gazemberek haton-heten kellett, hogy legyenek, különben ezt a nem közönséges betörést, a wertheim szekrényt mindenestől elvinni nem tudták volna.

Hogy a tolvajok között a viszonyokkal ismerős embernek is lennie kellett: az kétségtelen dolog.

A legutóbbi üzletnapon tizezer koronánál a zárlatkor több készpénz maradt a kasszában. Bizonyára erre spekuláltak a jómadarak. Azonban csalódtak. Szerencsére a pénztárnok a rendes szokástól eltérőleg nem csütörtökön, de már kedden délután kivitte a pénzt és más bankoknak elküldte. A Wertheim-szekrényben körülbelül ezer korona maradt. — Így készpénzt csak ennyit vihettek el.

Az üzleti könyveket, mivel azok egész külön szekrényben állottak, nem bántották. Így tehát a takarékpénztár további kezelésére nézve semmi nehézség nincs. Mert az ellopott váltókról vezetett könyvek mind megvannak.

A tolvajok végtelen nagy ügyessége mellett bizonyít az a körülmény, hogy azt a 8 métermázsas nehézségű szekrényt oly rövidesen és oly nesztelenül tették ki az ablakon az ott álló szekérre, miképp a tolvajlás színhelyétől pár méter távolságra lakó községi szolga, sem annak felesége föl nem ébredett.

A lopásról értesített csendőrség a helyszínén azonnal megjelent és habár

nagy erélyvel fogott hozzá a tettesek kinyomozásához, még 7-én semmi eredményt nem értek el.

A helyszínén számbavehető bűnjel nem volt található.

NAPI HIREK.

— **Tisztelgés az új rendőrök pítányánál.** Tegnap tisztelgett a debreczeni rendőrség bűnügyi osztálya Jeney Miklós kapitány, a bűnügyi osztály helyettes vezetője vezetése mellett Végh Gyula rendőrfőkapitányánál, akit kinevezetése alkalmából a legmelegebben üdvözöltek.

— **Vármegyei közigazgatás.** Ma délelőtt 9 órakor Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt tartotta rendes havi ülését Hajdu vármegye közigazgatási bizottsága, amelyen az egyes szakelődök terjesztették elő márczius hóra vonatkozó jelentéseiket. A jelentések általában kedvezőbbek, mint az előző február havi jelentések. A közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak, járványok csak szórványosan pusztítottak, a közbiztonsági viszonyok sem zavartattak meg figyelemre méltóan, az adófizetés is kedvezőbb volt az államkincstárra nézve.

— **A magyar ipar érdekében** Szántó Győző, a Stern József és testvére kefégyári cég beltagja, a Magyar gyár- iparosok országos szövetsége debreczeni fiókjának elnöke, kérvényt adott be Debreczen város tanácsához annak egyszer s mindenkorra való kimondása iránt, hogy a város mindenféle ipari szükségletének beszerzésénél kizárólag csak magyar iparcikkeket fog vásárolni, kivéve azt az esetet, ha az illető cikket Magyarországon egyáltalában nem gyártják és mellőzve az eddig szokásban volt „egyenlő feltételek mellett” záradékot, mely eddig is legnagyobb akadály volt annak, hogy a magyar ipar közszállításainknál érvényesüljön. E határozat végrehajtásának ellenőrzésére pedig 4—6 tagú bizottság választását javasolja, amelynek tagjai egy városi főtisztviselő elnöklete mellett kereskedők, iparosok és egyéb hozzáértő szakemberek legyenek. Igen üdvös dolog volna, ha e javaslattal többi városaink is foglalkoznának s annak elfogadásával a hazai ipar pártolásába végre rendszert vinnének be.

— **A város papírszükséglete.** Debreczen város a papírszállítást ez év végéig Pongrácz Géza papírkereskedőre bízta. A közgyűlés is megerősítette ezt a határozatot, a melyet tegnap leérkezett leiratában megerősített a belügyminiszter is.

— **Kocsi ut a Bika-szálloda előtt.** Németh András, a Bika kávéház bérlője azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy engedjék meg neki, hogy a nyáron a kávéházi asztalokat, melyeket eddig a gyalogjárón helyeztek el, ezután a gyalogjáró előtti térségen, a kis vasut sinein belől helyezhesse el. Ez esetben ő aszfalt burkolattal látná el a térséget. A tanács, amint értesülünk, hajlandó Németh András e kívánságát teljesíteni.

* **Ez is „nemzeti engedmény“.** Hogy Tisza István minő nemzeti engedményeket vivott ki, mutatja az alábbi hirtetés:

Bécsből írják:

A közös hadseregbenli tisztek, mint értesülünk, ultimátumot kaptak, mely szerint ezentul nem kell odabagyniok a nyilvános helyeket, ha „nemzeti dalokat“ játszik a cigányzenekar. — A „nemzeti dalok“ alatt kétségen kívül nem a Gotterhaltét, hanem azokat a dalokat kell érteni, amelyek már számos afférbe keverték a katonaságot és a polgárságot.

— **Tennisz pályák a nagyerdőn.** A városi tanács mai ülésében kimondta, hogy a tennisz pályák régi bérlőinek jogát május hó 1-ig tartja fenn. Akik igényt tartanak a tennisz pályákra, szabályszerű kérvényben kérhetik a tavalyi bérlét megújítását.

— **Bocskay István emlékezete.** A kolozsvári gazdasági egyesület elhatározta, hogy Bocskay István szabadságharcának háromszázadik évfordulója alkalmából pünkösd második napján nagy ünnepséget fog rendezni, amelyen a Bocskay által ide telepített földművesek is részt fognak venni.

— **Megölték a sertések.** Györköny tolnamegyei község lakosságát páratlan kegyetlenség tartja izgalomban. Özv. Krausz Frigyesné, szül. Walter Zsuzsánnát egy beteg asszonyt János nevű fia a disznó-óba helyezte el. Tegnap délelőtt a disznók a tehetetlen asszonyra rohantak és elkezdtek rágni. A szegény asszony segítségért kiabált, de senki sem hallotta kétségbeesett segélykiáltásait és a disznók megölték. A hatóság a vizsgálatot azonnal megindította.

— **Az 1848—49-iki honvédek mozgalmá.** A 48-as honvédek mozgalmát indították az iránt, hogy az eddigi honvéd nyugdíjalap emeltessék. A mozgalmat a Jászkerületi Honvédegylet kezdeményezte, a kérvényeket Hentaller Lajos országgyűlési képviselő nyújtotta be a képviselőház elnökéhez. Maga a kérvény öt pontból áll, amelyek közül a legfontosabb az, hogy ne csak a már igazolt és igazolandó honvédek kapjanak viselt rangjuk után nyugdíjat, hanem azok törvényes özvegyei is, még pedig minden melléktekinet nélkül egyenlő, legmagasabb fokú javadalmazásban részesüljenek a mostani m. kir. honvédség hasonló rangú nyugdíjazottaival. Azt kérik továbbá, hogy a nyugdíjak kétszeres összegében ne csak azok részesüljenek, kik 1848—49-iki érdemjellel bírnak, hanem azok is, akik az akkor szintén kitüntetésül szolgált vörös sapka viselésére lettek feljogosítva. A Jászkerületi Honvédegyesület a képviselőházhoz benyújtott kérvény másolatát megküldte az országban ez idő szerint fanálló 36 honvédegyletnek.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Konrád Jenő debreczeni pénzügyigazgatósági díjnokot, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

— **A Debreczeni Torna- és Kerékpáros-Egyesület** f. é. április 17-én, va-

sárnap délután 4 órakor a Péterfia-utcai tornacsarnokban rendes évi közgyűlést tart, melyre a tagok ez uton meghívattak. — **Tárgysorozat:** 1. Jelentések (titkári, művezetői, pénztári). 2. Számvizsgálók jelentése. 3. Tisztújítás. 4. A választmány indítványa az egyesület címének egyszerűsítése ügyében. 5. Esetleges indítványok, melyek legkésőbb folyó hó 15-ig bejelentendők. Folyó hó 15-én, pénteken délután 6 órakor az egyesület választmánya is a közgyűlés előkészítésére ülést tart, amelyen a folyó ügyeket is letárgyalja. Mindkét gyűlésre a tagokat minél nagyobb számban való megjelenésre kéri az elnökség.

— **Véres verekedés.** A legényvirtus eredménye az a véres eset, mely tegnap folyt le a Jenőbasa pusztán, ahol Pecze Bálint aféle nyalka legény úgy vágta főbe szóváltás közben Szőke József társát, hogy az eszméletlenül, beszakított fővel bukott össze. Az ügy a bíróságoknál nyer elintéztést.

— **Megnémult a kavéházban.** Különös szerencsétlenség ért tegnap egy ügynököt. Mayer Sámuel ügynök, a délelőtti órákban betért reggelizni az Erzsébet-körtüi Király-kavéházba. Amikor reggelijét elfogyasztotta, átült egy másik asztalhoz, ahol több ügynöktársával valami üzleti dologról izgatott hangon vitatkozni kezdett. Mayer a vita hevében egyszerre rosszul lett s lehanyatlott a székéről. A telefon utján értesített mentők agyvérzést konstataáltak az ügynökön, aki az alkalmazott élesztő kísérletek után csakhamar jobban lett, de beszélni képtenséget elvesztette. A megnémult embert a mentők lakására szállították.

— **Földrengés.** A budapesti m. kir. földtani intézet és a m. kir. meteorológiai intézet földrengési obszervatóriumai április 10-én reggel 9 óra 54 perczkor földrengést jeleztek, amelynek iránya ismét délkeleti volt. A készülék kilengése 9 óra 56 perczkor volt a legnagyobb 8 mm. kilengéssel. Triesztből jelentik, hogy a 4-iki hat földlökés után, mely pusztító hatással volt a Balkánszigetre, a trieszti meteorológiai és földmágnességi intézet szizmografiikus eszközei e hó 5-én, 8-án, 9-én, 10-én öt új földrengést jeleztek. Különösen erős volt a tegnapelőtt jelzett földrengés, amelyen 22 miliméteres ingakitérés maximumot észleltek. Szófiából jelentik, hogy tegnap este fél 8 és fél 11 között néhány gyenge, néhány másodperczig tartó földlökés volt, vasárnap reggel 4 óra 23 perczkor erős, másfél perczig tartó 4—5 fokos földrengés volt. 5 óra 30 perczkor reggel ismétlődött a földrengés. Ugyanannyi ideig tartott mint az előző és 4 fok erős volt. Ma reggel 3 és 6 óra 18 perczkor ismét volt 4 fokos földrengés. A kár nem lényeges.

— **A hivatásos altisztek.** Régi hibája hadseregünknek, hogy nincs hivatásos altisztikara. A csapatoknál sok olyan teendő van, amit az altiszteknek kellene elvégezni s most ezek hiányában a tisztek tartoznak annak megfelelni. A német hadseregnek egyik főerősege a kitünő altisztikar; ott azonban gondoskodtak azok megélhetéséről és jövőjéről; úgy hogy Németországban körülbelül ötvenezer ember tekinteti hivatásának az altisztii pályát, míg nálunk alig

tizeanégezer azoknak az altiszteknek a száma, akik a törvényes időn túl önként aktív katonai szolgálatban maradnak. A hadvezetőség 1897-ben akképpen igyekezett az altiszteket a továbbszolgálatra serkenteni, hogy a törvényes szolgálati időn túl szolgáló altiszteknek három évenként növekedő, havonként folyósított szolgálati jutalomdíját felemelte és szaporította. Azonkívül pedig a kilencz vagy több szolgálati évet betöltött altiszteknek kilépésükkor végkielégítést is ad, amely egyéb jogait nem érinti. A végkielégítés a kapott szolgálati díj összegének huszonöt százaléka, úgy, hogy például az az altiszt, aki tizenkét évi csapatatszolgálat után polgári állami szolgálatba lép, körülbelül 1450 koronát kap végkielégítésül és azonkívül, ha polgári állami szolgálatba lép, tizenkét évi szolgálati idővel kezdi meg, illetve folytatja állami szolgálatát. Tehát mindenre megelégedni a vele hasonló képzettséggel bíró ugyanabban a korban és hivatásnoki rendfokozatban levő kartársait. Mindezeknek ellenére nem nagyon igyekeznek alkalmas emberek az altisztii pályára, pedig az altisztikart, különösen akkor, ha a katonai szolgálati időt két évre leszállítani akarják, szaporítani kell. A közös hadügyminiszter most rendeletet bocssátot ki, amelylyel javít a hivatásos altisztek sorsán.

A hadügyminiszter rendeletének lényege a következő: 1. Számvivő-altisztekké, valamint segédmunkásokká és irnokká (káplárnál nagyobb rendfokozatban) ezentul rendszerint olyan altisztek helyezendők át, akik már a csapatnál néhány évet szolgáltak. 2. Azok az altisztek, akiket nyolcz évi csapatatszolgálat után helyeznek át más katonai alkalmazásba, a szolgálati jutalomdíjat ezután is a nagyobb fok szerint kapják. 3. Azok az altisztek, akik szolgálati jutalomdíjért a törvényes sorhadkötelezettség teljesítése után tovább szolgálnak, egy évi szolgálat egy fegyvergyakorlatba, három évi szolgálat két és öt évi szolgálat három fegyvergyakorlatba számítandó és ez a katonakönyvbe bevezetendő. 4. A büntetések törlesztésére vonatkozó 1897-ik évi december 31-iki rendelet akként módosítandó, hogy a kilenczedik szolgálati évet betöltött továbbszolgáló altisztek negyedik szolgálati évében kapott fegyelmi büntetése törlendő, a következő évben pedig az ötödik, azután a hatodik stb. év fegyelmi büntetése törlendők. 5. Azok az altisztek, akik a három évi sorhadkötelezettség teljesítése után azonnal jelentkeznek a továbbszolgálatra, a szolgálati jutalomdíjnak rendes folyósítása előtt, az elsőfoku jutalomdíj felét kapják. 6. Az altiszteknek, akik megszakítás nélkül hat évig aktív szolgálatban állottak, kilépésük esetén joguk van a végkielégítésre. (Eddig csak a kilenczedik szolgálati év után volt joguk.) 7. A szolgálatból szükségessé vált hurokzkodásnál ezentul a másodosztály szerint nősült altisztek lakásait is átveszi a katonai kincstár. A hadügyminiszternek most kibocsátott rendelete 1904 január 1-től érvényes.

— **Felszólamlások a választók névjegyzéke ellen.** A költségvetési törvény nélküli állapot miatt zavarok lesznek az 1905. évre szóló választói névjegyzékek összeállítására körül. Az összeíró küldöttségek ugyan törvényes határidőben elkészülnek a rendelkezésükre bocssátott adókiivetési munkálatok alapján az ideiglenes névjegyzékek összeállításával és azt május 5-én közszemlére ki is tehetik. Amde a bizottsági tárgyalást igénylő adónemeknél, mint amilyen a harmadosztályu kereseti adó is, a bizottság csak később állapíthatja meg végleg az adó nagyságát. Ezen adók kiivetése alapján az összeíró küldöttség tehát nem dolgozhatik. Miért is a belügyminiszter külön rendeletben hívta fel a központi választmányokat,

hogy azokat az igényjogosultakat, akiket az adókövetés jogerős megállapítása hiányában az összeíró küldöttségek nem vettek fel a választók névjegyzékébe, alkalmas módon figyelmeztesse, hogy felszólamlással éljenek a kiteendő lajstrom ellen és felszólamlás útján vételessék fel magukat a választók közé. A pénzügyminiszter pedig utasította az adókövető bizottságokat, hogy az 1903. évre szóló adókövetés végleges megállapítását lehetőleg május első napjáig fejezzék be.

A dűlőutat mindenki jogos használni, a belügyminiszter határozata szerint. Gy. János ellen jogosulatlan zálogolás által elkövetett mezőrendőri kihágás miatt eljárást tettek folyamatba s a miniszter harmadfokban a vádlottat a terhére rótt kihágás vádjára alól felmentette; mert, bár beigazolást nyert, hogy Gy. János az uradalmi erdészt a dűlőuton megállította s ott köpenyegét elvette; ez a ténykedés tehát, tekintettel arra, hogy a dűlőutat mindenki jogosult használni s e használás csak arra ad felhatalmazást, hogy a dűlőuti érdekelttség a használó félt a létesítési és fentartási költségekhez való hozzájárulásra szoríthatja: jogos ténykedésnek nem tekinthető, mégis a jogosulatlan zálogolás ismérveit magában nem foglalja s csak a kísérlet fogalma alá tartozhatik, amely pedig kihágásoknál nem büntethető.

A kivándorlás februárban. A Statisztikai Havi Közlemények most megjelent februárjáról szóló számából a kivándorlás csökkenéséről veszünk örvendetes tudomást. Amíg ugyanis 1902-ben február hónapban 14,148, 1903. február havában 11,527 az engedélyezett utlevelek száma, addig most februárban 9406 utlevél adatott ki. Nagy szám ugyan ez, az előző két esztendőhöz képest mégis jelentékenyen kisebb. Az utlevelek közül 3988 szolt Amerikába, 3186 Romániába, a többi Európába és egyéb országokba. Legtöbb utlevelet a Királyhágón-tuli részről kérték, majdnem felét az összes kiadottaknak, összesen 4288-at. — Utána a Tisza jobbparti része következik 2298 utlevéllel. — A statisztika számai arról is beszélnek, hogy most februárban az Amerikába való kivándorlás megcsappanása okozta a kivándorlás alábbszállítását, ami igen figyelemre méltó körülmény. Nevezetesen a romániai kivándorlás mérve az idén februárban is körülbelül akkora, mint 1903 vagy 1902-ben volt; ezzel szemben azonban Amerikába 1903-ban 4645, 1902-ben pedig 8086 utlevelet kérték. Érdekes a statisztikának a magyar-román és magyar-szerb határon a személyforgalom alakulására vonatkozó része is. A határon belépett 26,574, kilépett 26,282, tehát 292-vel több a belépők száma. A kiadott utlevelek tulajdonosainak 646 utitársuk volt. Legtöbb utlevelet váltottak: Háromszék (854), Zemplén (840), Brassó (497), Nagy-Küküllő (460) és A.-Fehér (420) vármegyéből és pedig a Királyhágón túl legnagyobb részt romániai, különben pedig amerikai érvényességgel. A törvényhatóságú városok közül Budapest székesfővárosban (230), Temesváron (20) és Verseczen (20) váltottak legtöbb utlevelet. Az utirány szerinti megoszlásnál első helyen Amerika (3998) áll, utána Románia (3186) és végül Európa általában (2804) következik. Horvát-Szlavonországokban 4589 utlevelet adtak ki.

A m. hét halottal. Az anyakönyvi hivatalhoz a következő halálozási eseteket jelentették be: Molnár Mária 18 hónapos, Mencer Sarolta 2 éves, Seres Sándor 21 éves eszmadiaseségű, Arany Mihály 2 hónapos, Prágai Aranka 6 hónapos, Bakó And-

rás 56 éves kisbirtokos, Kozma István 2 hónapos, özv. Szilágyi Gáborné 74 éves, Durkán János 51 éves bádogosmester, Gelbman András 4 hónapos, Mózes Mihály 15 hónapos, Hóra Róza 1 napos, Feigel Bertalanné 31 éves, Kiss József 4 hónapos, Szabó Sándor 18 hónapos, Gombos István 42 éves, Kovács János 66 éves, kisbirtokos, Szondi Józsefné 42 éves, Jobbágy Gáborné 26 éves, Nász Lajos 3 hónapos, Farkas József 25 éves kőműves segéd, Nagy Jánosné 27 éves, Seres Lajos 20 napos, Laduczki Sándor 23 napos, Pollák Margit 20 hónapos, Gebei József 2 éves, Szunyoghy Anna 17 éves, Sarkadi János 40 éves napszámos, Fási Eszter 24 éves, özv. Nagy Istvánné 73 éves, Lakatos József 53 éves kovács, Gutácsi József 10 éves, Hahani Károly 67 éves végrehajtó, Kovács Gizella 3 hónapos, Tóth Zsuzsanna 6 hónapos, Erdélyi Ferencz 66 éves kovács, Huszár Ilona 11 hónapos, Takács Margit napos, Tóth Mihályné 45 éves, Harangozó Jánosné 52 éves, Vásárhelyi István 67 éves hivatalnok, Szücs Eszter 8 napos, özv. Bosznay Károlyné 58 éves, özv. Sivó Sándorné 79, Csiki Juliánna 16 hónapos és 5 halva születés. — Összesen 50. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 53 születést (30 fiu, 23 leányt) jelentettek be, úgy a születések e héten csak 3-al multak felül a halálozásokat.

Népszámlálás Amerikában. Washingtonból jelentik: Most tették közzé az 1903. évi népszámlálás eredményét. Az Egyesült-Államok népességének száma, Alaskát és a szigeteket nem számítva, 79,900,000. 1900. év óta 4 millió szaporodást jelent — Nev-York lakossága 3,716,000, Chicagóé 1,874,000, Philadelphiaté 1,368,000, St.-Louisé 600,000.

Új töltésű villanylámpa 1.25 és 3 frt, utántöltés 60 kr. Mentze Henrik újdonságok áruházában Piac- és Szt.-Anna-utca sarkán.

Pénzkölcsönök gyorsan kieszközöltetnek a 26 pénzintézetrel összeköttetésben levő bankirodában, Debreczen, Csapó-utca 12. Törlesztéses kölcsönök földbirtokra és kisebb bérházakra is.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kaupbejérőjénél levő kirakatokban.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Budapest, április 12.

Elnök bejelenti Károlyi Tibor gróf és Borus István halálát. A Károlyi grófi családnak a Ház részvétirátot intez, mindkettő emlékét jegyzőkönyvileg megőrökíti.

Elnök indítványozza, hogy a holnapi napra tüzzék ki a gazdasági bizottság több jelentését és az igazságügyi bizottság jelentését. Jelenti továbbá, hogy holnap a miniszterelnök, a közoktatási és földmívelésügyi miniszterek több interpellációra válaszolni fognak.

Polónyi Géza csodálkozik az elnök előterjesztésén, mert az csak egy napra

szól, holott munkaprogramot kellene a kormánynak adni. A maga részéről a leg-sürgősebbnek az ideai költségvetés tárgyalását tartja, azonkívül az erdélyi tagosítást. A székely nép kivándorlása folyton tart, a nép vagyoni pusztulása egyre nő.

A választási törvény revíziójára nézve csodálkozik, hogy már április közepén tartunk és még mindig nincsen rendezve, holott a választási törvény reformjából még az idén törvény lesz.

Ebben az ígértben bizunk is, mert az ellenzéknek nagyon komoly következményeket kellene levonni akkor, ha a választási törvény reformja az új választások előtt véglegesen rendezve nem lenne.

Tisza István kijelenti, hogy az erdélyi tagosításra nézve a kormány már elkészítette a tervezetet, melyet néhány nap múlva a Ház elé terjesztenek. A választási törvény reformjára annyit jegyez meg, hogy az folyamatban van, de megfontolva és alaposan kell eljárni.

Néhány nap múlva elkészül az ez évi költségvetés, amelyet azonban előbb a bizottságok fognak tárgyalni s csak ezután, néhány hét múlva kerül a Ház elé. A közbeeső időt nagyon fontos dolgok elintézésére fogják fordítani, ilyenek a vármegyei tisztviselők, továbbá a községi és községi jegyzők illetékének az ügye, a civillista, az alapítványi helyek és a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó javaslatok. Ezeket el lehet ez idő alatt intézni.

Elnök előterjesztésére a holnapi ülés napirendjét Tisza István módosításával elfogadják.

Orosz-Japán háború.

London, április 12. A Timesnek jelentik: Egész déli Mandzsuriában az összes vasutak viz alatt állanak a folytonos esőzések miatt, az utak járhatatlanok, a távirati összeköttetés is meg van szakítva.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

— április 12.

Készaru: változatlan.

Buza áprilisra	8.09—8.11
„ júniusra	—
„ májusra	8.11—8.12
„ októberre	7.98—7.99
Rozs áprilisra	6.32—6.33
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.51—6.52
Tengeri májusra	5.15—5.16
Tengeri júliusra	5.24—5.25
Zab áprilisra	5.33—5.35
Zab októberre	5.54—5.56

Felmondott 18,000 mm. buza.

IRODALOM.

Kis gyerek koromban. . .

— Versek a falunkból. —

Kis gyerek koromban,
— Ma is emlékezem, —
Mennyire sirattam,
Ha elvágtam kezem! . . .

S hogyha mai napság
A szívem éri seb:
Még sirnom sem lehet,
Bár százszor mérgesebb! . . .

(Csenger.)

Baka Elek.

VEGYES HIREK.

* **Ügyvédi kamarák országos értekezlete.** A nyugdíjintézet és a zugirászat kérdésében az ország összes ügyvédi kamaráinak küldöttsége április hó 17. és 18. án Budapesten, az ügyvédi kamara helyiségeiben országos értekezletet fog tartani. Az értekezleten minden kamara elnökebből, alelnökéből, a titkárból, az ügyészből és egy-két tagból lesz képviselve.

— **Nem kell az osztrák.** El-dicsekszik az udvardi paraszt legény a szomszédjuknak:

— Tudja-e, bátyám, mi ujság?
— No micsoda?
— Hát bevettek katonának.

A szomszéd, őszbeasarodott fejű gazdaember, csak hallgat egy darabig, aztán megkérdi:

— Aztán huszár lettél?
— Nem én! — feleli a legény.
— Baka?
— Az.
— Honvéd?
— Nem én, közös.

Az öreg megint hallgat egy kicsit.

— Az én Gergely fiam nem lett katoná, hála istennek! — szólal meg aztán.

— Mért örül ennek olyan nagyon? Hiszen van fia vagy négy.

— Van, van! De már osztrák katoná egyikükből sem legyen.

* **Tilos a csók.** Ne ijedjenek meg a szerelmes párok, a csókolózást nem nálunk tiltották meg. A különös tilalmat a pensylvániai vasutársaság adta ki, egyszersmindkorra megtiltva, hogy a pályaudvarokon az érkezésnél várakozó vagy az indulásnál bucsuzó emberek az utasokkal csókolózzanak. A szigorú tilalommal a vasutársaság nem az erkölcsöt akarja védeni s nem is higiénikus szempont lebegett előtte. — A társaság ugyanis kétségtelenül meggyőződést szerzett arról, hogy a csókolózás miatt a vonatok gyakran késést szenvednek s ennek elkerülése végett adta ki a tilalmat. Bizonyos ezek szerint, hogy a pensylvániai utasok ugyancsak hosszú csókokat váltanak. Amerikában egyébként már évek óta terjed a csókellenes mozgalom. Ha ez így folytatódik, idővel vajjon mit fognak ott csinálni szabad idejükben a szerelmes párok?

* **Japán katonák zsoldja és nyugdíja.** Tudvalevő, hogy a japán katoná csak minimális zsoldot kap s csaknem ingyen szolgálja hazáját. Ehhez képest a rokkant harcosok zsoldja is igen csekély. A harctéren elesett katonák családjait három osztályba sorozta a hadügyminiszterium nyugdíjkezelő-osztálya. Az első osztályba háboruban elesettek, a második a háboruban súlyosan megsérültek, a harmadik a szolgálatban megrokkant katonák özvegyeinek és árváinak osztálya. Az utóbbiak mindössze néhány jent (1 ezüst jent = 2 korona 45 fillér) kapnak, az első osztályba sorolt közkatona-

özvegyeinek és árváinak nyugdíja 36—87 jent, az altiszteké 60—150 jent, a hadnagyé 180 jent, a főhadnagyé 220 jent, a kapitányé 300 jent, az őrnagyé 450 jent, az ezredesé 600 jent, generálisé 750 jent.

A divat.

— A Divat Ujságból. —

— ápr. 12.

Az átlagos divatos asszony alakját, egy, a cipőt még simán foglaló, de már hátul ránczba szedett, lefelé jól bővülő szoknya, a vállon akár a gallérral, akár a vállnak az ujján tulterjedő szabásával kiszélesített derékforma, hullámos, szélesen fésült hajjal koronázott fej és a fejet díszítő kerek kalap, amelyről hátul és oldalt kecsesen hull a himzett fátyol a vállára, teszi felismerhetővé. De ennek az általánosan elfogadott divatnak annyi az eltérése, hogy arról sem lap, sem kép, sem leírás fogalmat nem adhat.

Még a tavaszi divatoknál csak hagyján — de már a nyáriaknál hallani sem akarnak a francia elsőbrendű kreálók (megtoremtők) a kelmék sima alkalmazásáról. Már a gyárosokkal egyetértve, még a divatos selymeket is oly végtelenül puhára és szélesre szövetik, hogy a legnehezebb selyemruhát is épp úgy lehessen ránczolni, mint a legfinomabb keleti patyolatot. El lehetünk rá készülve, hogy a nyáron minden divatos ruha ránczos lesz, akár tetszik, akár nem. Különbözik az, hogy ne tessék valami a merész ujitásnál, csaknem ki van zárva. Tetszeni tehát fog a ránczos szoknya is — de illik-e majd úgy, mint a fodros?

Mert hát mi tagadás benne, hogy nekünk, formásan termett magyar asszonyoknak nem igen volt, de nem is lehetett semmi sok kifogásunk a feszesen testhez simuló szoknya divatja ellen. Szívesen vettük át, szívesen és sokáig viseltük is. Már francia testvéreink három nyáron is próbálgatták a redősebb divatot elfogadtatni velünk, de nem igen sikerült nekik. Szívósan ragaszkodtunk és ragaszkodunk a nekünk előnyösebb sima divathoz. De hiába. A divat nagy ur és amit ő erősen akar, annak néha lassan, de biztosan behódol a legmakacsabb ellensége is. Látom már, hogy mi is behódolunk a ránczos divatnak és ezért szeretnék néhány intő szót a ránczos divat tulkapása ellen intézni kedves olvasóinkhoz.

Ovatosak legyünk. Nekünk nem való minden, ami a madárhusu francia nőnek illik. Ne menjünk bele abba, hogy az eddigi kissé tulzott feszeséget most meg a tulzott ránczolás tömegével cseréljük föl nagybátran. A ruha első és főkélléke, hogy illő legyen arra, aki viseli. A divat egy-egy fő és jellemző vonása mellett ma már mindig oly sokféle árnyalatu, hogy szerinte rosszul öltözött asszonynak már nem is szabadna a világon lenni. (Pedig de sok van!) Tehát vigyázat. Semmi hirtelenkedés. Ovatos átmenet. Csak addig, ameddig szépségünket fokozza és szolgálja, egy lépéssel se tovább.

A tavasz és nyár uralkodó divatjának kelmékben határozottan a selymet vallják, még pedig az egyszerű ruháktól kezdve a díszesekig. Állítólag az új divatos nappali viseletre viselt puha selyem-

kelméket olyanformán szövik, mint az esernyő-selymet, hogy még az eső és gyűrődés se árthasson nekik. Illetve annyira puhák, minden keményítő anyag vegyítése nélkül készülnek, hogy nem is gyűrődhetnek.

Ami a színeket illeti, legelő helyen áll, még a feketének háttérbe szorításával is, a Puce (le sem merem magyarul írni, hogy bolhaszin, ejtsd: püsz), aztán egy tompa rez-daszin, egy szürkés mályva- és egy igen meleg aranybar-naszin.

Ida.

TÖRVÉNYSZÉK.

E heti büntügyi főtárgyalások.

Ma kedden április hó 12-én főtárgyalások: Sipos Bálint s társai ellen, lopás büntetettéért, Csige István s társai ellen, sikkasztás büntetettéért. Április 13. án szerdán, főtárgyalások: Cserepes Miklós ellen, erőszakos nemiközösülés büntetettéért, Tóth Sándor ellen, uzsora vétségéért. Április hó 14-én, csütörtökön főtárgyalások: Berei Lajos ellen, személyes szabadság megsértéséért, Kőmives Károly ellen, hatóság elleni erőszak büntetettéért, Rothmann Samuel ellen, csalás büntetettéért. Április hó 15-én pénteken, főtárgyalások: Sebestyén Géza ellen, sajtó utján elkövetett becsületsértés vétsége, Ágoston Lőrincz s társai ellen, csalás büntetettéért, Lévai Gábor s társai ellen, lopás büntetettéért.

A felfüggesztett tisztviselő lakpénze.

— április 12.

A közigazgatási bíróság érdekes ügyben döntött a napokban, budapesti levelezők jelentése szerint. B. Kálmán b.-vármegyei kórházi gondnok — állásától felegyelmi uton felfüggesztetvén, a felfüggesztés idejére 50 korona lakbér-illetményét is megvonták. Ez ellen nevezett B. Kálmán panaszt adott be a közigazgatási bírósághoz, mely annak tényleg helyt is adott s a vármegye közönségét a panaszoló részére a kórházi gondnoki lakbér-illetménynek kifizetésére kötelezte, azzal az indokolással, hogy az 1886. évi XXIII. t.-cz. 4. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a felfüggesztett tisztviselő lakbér illetményén felülfizetésének $\frac{1}{3}$ részéig terjedő és feléig felemelhető ellátásban részesítendő, elmagyaríthatatlanul következik, hogy a lakpénz feltétlenül kiszolgáltatandó a felfüggesztett tisztviselőnek s hogy a lakpénz kiszolgáltatása az ellátást megállapító határozatnak tárgyát sem képezi s így csupán azért, mert a panaszoló ellátását megállapító határozat a lakpénzről, ebbeli igényével azonban panaszoló el sem utasítva, nem rendelkezik, panaszoló ehhez való s a törvény által biztosított igényét annál kevesebbé veszthette el, mert az ellátás megállapítása alkalmával s idejében a kórházi gondnok részére lakbérilletmény rendszeresítve nem volt. — Midőn azonban 1903. január 1. napjától a kórházi gondnoki állás javára jövőre évi 200 korona lakbérilletmény rendszeresítve lett, ez idézett törvények ama rendelkezése folytán, *

2. hogy a lakpénz a felfüggesztett tisztviselőt feltétlenül megilleti, addig az ideig, vagyis 1903. év első évnegyede végéig, midőn t. i. panaszló a fegyelmi határozat alapján állását elvesztette, a hivatala javára rendszeresített lakpénz panaszlót annál is inkább megilleti, mert ő a felfüggesztés dacára tényleg gondnok volt és csupán a hivatalos teendőinek teljesítésétől lett felfüggesztve s így a hivatalával járó lakpénz, épügy, mintha természetben lakással birt volna, ezen természetbeni lakás tőle el nem vonható.

KÖZGAZDASÁG.

Baromfi- és tojáskivitelünk fellendülése. Megelégedéssel konstatahatjuk baromfi- és tojáskivitelünk újabb fellendülését. Ez a ma már tekintélyes kereskedelmi ág, mely alig évtizedes multra tekinthet vissza, a kedvező előfeltételek folytán még korántsem érte el tetőpontját. Mivel főképp a kisközgazdaság húz a fejlődésből hasznot, a kivitelnek minden eszközzel való további erőteljes fejlesztése épp oly fontos szociálpolitikai, mint gazdasági feladat. Kivitelünk az idén január és február havában eleven csirkét és kappant 813,524 (+47000), ludat 17,718 (+8000), kacscát 8075, pulykát 4890 (+400) darabot, továbbá leölt állapotban 19,635 mm. baromfit. Főpiacunk volt Németország és azután Ausztria, míg a többi nyugateurópai piacokat, első sorban Angliát, még nem keresztek fel számbavehető mennyiségekkel. Nevezetesen még az eleven nyul fokozódó kivitele; tavaly 11,751 darabot, az idén pedig már 16,102 darabot exportáltunk s ennek közel felét a vámkülföldre (Franciaországba).

A magyar nyulat a külföldön a vadállomány felhívására és nemesítésére használják és ez a kereskedelmi ág meglehetősen jövedelmes. Tojás kivitelünk 76.286 (+14000) q. volt; legtöbbet exportáltunk Németországba (32.082 q.), Ausztriába (30.751 q.), Angliába (8851 q.), Belgiumba (1269 q.), Svájcba (3094 q.). A vámkülföldre és Ausztriába irányuló kivitelünk egyaránt fellendült. A „Magyar kereskedők Lapjában“ olvassuk, hogy mind az osztrákok, mind a németek többnyire Angliába exportálják tovább a magyar tojást, miután ott előbb a hitványabb minőségű galicziai és orosz tojással keverték. Kivitelünk ez ágának a külföldi közvetítéstől való függetlenítése már csak a magyar tojás hírnevét és árát rontó eme manipulációk kiküszöbölése végett is sürögősen szükséges volna.

REGÉNYCSARNOK.

A boldogság.

— Francia regény. —

4

És pedig Péter szenvedett, sok keserű érzelmeknek volt kitéve, nem az anyagi nélkülözések végett, melyek szellemére nem voltak hatással, de szenvedést okozott neki a komor elszigeteltség, mely körülveszi a szegénységben élő, homályos pályán haladó

embert, ezzel nem tudott kibékülni. Rajongani, lelkesedni tudott minden szépért, mindenért, ami művészi, a nélkül, hogy hajlamait gyakorlati módon tudta volna érvényesíteni s fellángoló érzelmeit anyagi haszonnal párosítani. Szerette volna tanulmányozni a színészetet, rendes látogatója lenni a színházaknak, de a színház a köznap életben felesleges valami, meg kellett tagadni magától ez élvezetet.

Szerette a festészetet, elég jó ítéletehességgel is birt e téren, volt hajlama hozzá, de hogy átengedhesse magát az ehhez szükséges komoly tanulmányoknak, meg kellett volna lenni biztosított mindennapi kenyérének, de ezzel csak úgy birt, ha napról-napra megszerezte munkájával.

Hajlammal birt a politikára s nem volt tere, hol fejlessze azt s érvényre emelje eszméit, arra pedig igen kevés önbizalma volt, hogy pártvezér, vagy mások szószólója legyen. Érezte a szerelem hatalmát, a szenvedély és fájdalom legnagyobb fokáig emelkedve, de minden remény nélkül, mert szerelme tárgyai mindig különleges, rajta felülemelkedett, nem köréhez tartozó egyéniségek voltak.

Hónapokon át Pastaerért lelkesedett, kit két-három ízben látott a színpadon s kit minden előadás estéjén epedve várt az előcsarnokban, hogy láthassa őt megjelenni s eldönteni mint égi arnyat.

Mars kisasszonyt is hosszas időn át szerette; hangjáról, tekintetéről ábrándozott mindig, hogy végre csaknem beteg lett miatta s szívét elfogta a kétségbeesés.

A ragyogó csillagok utáni vágyában elfeledte figyelemre méltatni azt, mit közelben elérhetett volna s midőn lett volna alkalma meggondolással szeretni, azt mondta, hogy a szerelem ellentéte az okosság. Ekkor átvitte lelkesültségét a régebb élvezett természeti szépségekre s örült vágy ragadta meg, legalább az Alpesekeket vagy a pyrenei hegységeket megláthatni.

Azt kérdé magában, miért nem követhetné ő is a vándor-czigányok életmódját, miért ne birhatna ő is azok cinizmusával, mirevaló e balga hűség, hogy legyen tiszta fahérszeműje, esinos öltözet, mikor oly könnyű volna bekalandozni a világot rongyokba burkoltan, kezét alamizsna után nyújtva ki a jövő-menők felé?

Irgyvelte a renyhe csavargó sorsát, ki felkeres minden égaljat, képes behatolni a legtávolabbi puszták mélyébe is, elégtelt, ha a vademberek vendégszeretőleg fogadják őt kunyhóikban, nem aggódva, ha szabad éjjel alatt kellend is tölteni az éjjelt, hanem boldog mindenekfelett azért, mert megy, halad s mindennap változik látköre.

És Péter a teljes életuntság e perceiben lesújtva mondta el magáról, hogy egy semmit sem érő, mindenben közepeszerű ember, kinek nincs semmi meggyőződése, elszántasága, ki teljesen képtelen valamely nagy elhatározásra, amely képes volna átalakítani környezetét, mely fogva tartja, vagy azon felül emeli őt; egy esetlen falusi ember, ki nem tudja megállni helyét, kit képes elhódítani a művelődés fénye vagy a természet ragyogó pompája, de arra igen félénk vagy igen kevély, hogy mindenáron elhagyja magát ragadtatni általa s belerohanjon annak élvezetébe és ki még kapusának hibáztatásától is retteg.

(Folyt. köv.)

SZINLAP.

Ma, kedden, ápril hó 13-án, „C“ bérletszünetben, Komlóssy Emma bucsufelleptével:

CASANOVA.

Regényes nagy operette 3 felvonásban.

Szerdán, április hó 13-án, „A“ bérletben, harmadszor:

Sursum Corda!

Szinmű 4 felvonásban.

BOLTHELYISÉG

azonnal kiadó, Kosuth-utca 15. szám, szemben a gyógyszer-tárral. — Ugyanott értekezhetni.

ad 3772.
ad 1904.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácsnak f. évi 3772. sz. végzésében nyert megbízás folytán a szegényház lakói részére szükséges 70 (hetven) öltöny nyári férfi vászonruha (zubbony és nadrág), 60 (hatvan) öltöny (nadrág, mellény, zubbony) téli posztóruha és 100 (egyszáz) vegyesen férfi és női) pár csizma szállítására ezennek zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A 70 nyári vászon férfi-öltöny f. évi május hó 16-ig, a téli posztó-öltönyök és a csizmák f. évi október 1-ig kiszállítandók.

A ruhák és csizmák alakja egy a városi szegényházban, mint a szegényügyi bizottság jegyzője, Illéssy Gyula urnak — a városház 29-ik számú szobájában levő hivatalos helyiségében naponta — délelőtt 9-től 12-ig, délután 3-tól 5-ig megtekinthetők s a zárt ajánlatok f. évi április hó 21-ik napjának délelőtt 12 órájáig nevezett jegyző urnál beadandók. — Később beadott, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek s az ajánlatok között a városi tanács szabadon választ, vagy azok mindenikét is visszautasíthatja. Az ajánlattevő 30 napig kötelezettségben marad.

Az ajánlathoz melléklendők a szállítandó anyag és az ajánlati ár 5 százaléka készpénzben, helybeli takarékpénztári könyvben, vagy óvadékképes értékpapírban. Az egységárak az ajánlatban számmal és betűvel is kiirandók.

A zárt ajánlatok f. évi április hó 21-én d. u. 4 órakor fognak a városház nagytermében nyilvánosan és bizottságilag felbontatni.

Debrecen, 1904. április 8-án.

A városi szegényügyi bizottság.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonrozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és acsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. 8 fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyú gyógyszerár által. Majna Frankfurt.

SZÓDAVIZ GYÁRTÁSHOZ szükséges jókarban levő gép kedvező fizetési feltételek esetleg részletfizetésre is eladó. Csím a kiadóhivatalban.

ZÁDOR LAJOS

divatterme

Női ruhakészítő műtermében,
elsőrendű képzett derék-
varrónók

felvétetnek.

Gyönyörű ujdonságok
érkeztek

Férfi- és leány-
szalma-kalapok

50 kr. ót 6 forintig.

Legújabb

napernyők

1 frttól kezdve.

Férfi-íngék I-ső minőség
97 krtól feljebb.

Elegáns női- és férficzipők

2 frt 10 krtól feljebb

Gyermek-czipő 95 krajczár.

Székely Jenő és Társa utódai,

Placz utca 48. szám.

GALLÉROK 10 kr. KEZELŐ 15 kr.

20,000 darab nemes rózsató

a legkitünőbb fajokban kapható műkertészeti és rózsatelepemen, a M. Á. V. főállomása mögött, a csolnakázó-tó mellett, (az u. n. Egyletkert). Virágosarokomban (Placz-utca 26. sz. Telefonszám 340.) mindenféle virágmunkák, csokrok, koszorúk stb. a legjutányosabb áron készíttetnek. — A n. é. közönséget tisztelettel felkérem rózsatelepem szives megtekintésére.

Farkas Gyula

műkertész, Debreczen.

Házi urak figyelmébe!

Mielőtt légszesz-, vízvezeték-, fürdőszoba és clozett berendezését kiadná, — tekintse meg GERŐ JÓZSEF légszesz- és vízvezeték berendezési mintaraktárát, hol jutányos és szakszerű berendezéshez juthat.

Gerő József

légszesz és vízvezeték berendező

Hatvan-u 4. sz. Telefon 323 sz.

Madarász Gyula

épület- és diszműbádogos
Debreczen, Bádogos-utca, (Tisza palota.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az évtizedek óta fennálló és legutóbb a DURKÁN JÁNOS tulajdonát képezett bádogos üzletet átvettem.

Ajánlom magamat mindennemű

épület és diszműbádogos munkák

előállítására. Fürdő- és ülőkádak, toronyfedések, angol cloettek és takaréktűzhelyek, — valamint minden e szakmába vágó javításoknak jótállás és a legszolidabb árak mellett pontos elkészítésére. Kész munkák mint eddig, úgy ezután is kaphatók.

Fürdőkádkat kölcsön kaphatók.

Több szépfajú rózsák,

jegénye-ákácok, Hárs, Platán, juhar, olaj, Bignonia, szomorurophora, eper, kőríz stb.

Diszbokrok: Fenyők, Tuják, önálló és szegély Boscuszok, oltott laptarózsák, pöszméték. Kaphatók ugy cserepes virágok, virágpalántok, kötészeti diszmunkák, koszorúk, csokrok, a legjutányosabb árak mellett, a legszebb kivitelben készíttetnek

Fehértói István

kertészeti telepén.

Széchenyi-utca végén. Posta-kert 11.

Értesítés.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma tudomására hozza az ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi járulék az 1904. évre ki van vetve s az adókiivetési munkát az egyházi számvevői hivatalban közszemlére ki van téve, hol az a hivatalos órák alatt ez évi április hó 11-ik napjától kezdve ugyanezen hó 19-ik napjának délután 5 órájáig bárki által megtekinthető.

Ennek az adókiivetési munkálatnak megtekintésére tehát azzal hivatnak fel egyházunk tagjai, hogy aki a kiivetést magára nézve helytelennek találja, vagy bármi okból helyesbítésre jogot formálni vél, ez iránt az egyházi törvények 251. §-a értelmében a fent kitett idő alatt az egyházi számvevői hivatalnál (Egyháztér 17. szám) a hivatalos órák alatt felszólamlását akár szóval, akár írásban megteheti, — későbbi felszólamlásnak hely nem adatván.

Kelt Debreczenben, az ev. ref. egyház presbyteriumának 1904. évi április hó 4-én tartott üléséből.

A presbyterium.

Telefon 255.

Beocsini portland és
román cement

legjutányosabb árban és friss minőségben kapható zsák és waggon számára

Stegmüller Árpádnál,

Debreczen, Kőlcsey utca 3.

Egeresi gipsz, u. m. stukatur, szobrász és alabastrom gipsz zsákokban.

Trágya gipsz gazdáknak.

Kőbányai dísztagla sárga és piros.

Fenti gyárak kizárólagos képvisellete.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

== AZ UJ ==

DELAINÉK,

Kretonok, Batisztok,

== ZEFIREK, ==

Bordürös- és áttört-

Ruhavásznak,

már raktáron vannak

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-utca 5.